

Sikker malkning

Undgå medicinrester i mælken

Afdeling for Veterinære forhold og Råvarekvalitet

Ingen hæmstof i mælk!

Hæmstof er uønsket i mælk fordi:

- Forbrugerne forventer, at mælk er et rent produkt
- Antibiotika kan i sjældne tilfælde udgøre en risiko for alvorlige overfølsomhedsreaktioner hos mennesker
- På mejeriet tilsættes der mælkesyrebakterier til mælken, når mejeriet producerer ost og syrnede mælkeprodukter. Hvis bakterierne hæmmes/påvirkes på grund af hæmstof i den indvejede mælk, forringes både produktets kvalitet og udbytte.

Hvad er hæmstof og syrningshæmmere?

Leverandørmælk undersøges som udgangspunkt en gang om ugen for hæmstof/syrningshæmmere.

Hæmstof/syrningshæmmere er stoffer, der kan hæmme bakteriers vækst. Det kan være stoffer, der forekommer i mælk som f.eks. celler, enzymer eller proteiner fra koens immunforsvar.

Det kan også være kemiske stoffer som rester af rengøringsmidler fra rengøring af malkeanlæg eller rester af antibiotika i mælken fra behandlede køer, der ved uheld er kommet i mælken.

I praksis er det antibiotika, der er problemet, når der konstateres hæmstof i den ugentlige leverandørmælksprøve. Mere end 95% af påvisningerne i 2006 viste sig at være antibiotika.

Mejeriernes politik

Mejeriernes politik på området er, at antibiotika er uønsket i mælk af fødevarer-sikkerhedsmæssige årsager.

En forudsætning for at kvalitetskravet kan indfries er, at mælkeproducenterne benytter sig af faste rutiner for at sikre, at mælk fra behandlede køer framalkes med egnet malkeudstyr og -teknik.

Mejeriernes retningslinier for disse procedurer er indskrevet i branchekode for egenkontrol i mælkeleverende besætninger (kvalitetsprogrammet "Arlagården" og "Kvalitetsprogrammet for gården").

Mejeriernes egenkontrol for hæmstof i mælk

Myndighederne kræver, at en mejerivirksomhed har et egenkontrolprogram og undersøger mælken for indhold af blandt andet hæmstof/antibiotika.

- I Danmark analyseres leverandørmælk som udgangspunkt en gang om ugen for hæmstof jvf. Mejeriernes branchekode
- Prøven udtages automatisk ved afhentning af mælk til mejeriet. Mælkeproducenten ved ikke, hvornår der tages prøver
- Analyserne foregår hos Eurofins, Steins Laboratorium A/S i Holstebro
- Mælkeprøven undersøges i to trin: Første trin er en screeningsmetode, der påviser hæmning i prøven, og andet trin er en bestemmelse af hvilken type antibiotika og hvilken koncentration af stoffet, der er i prøven
- Mejeriforeningen anbefaler følgende model som konsekvens overfor landmanden ved fund af positiv prøve:
Påvisning af hæmstof: Klassificering af mælken i klasse 3
 1. påvisning af antibiotika: Værdien af 2 dages mælkeleverance + 3.000 kr.
 2. påvisning af antibiotika: Værdien af 4 dages mælkeleverance + 6.000 kr.
 3. påvisning af antibiotika: Værdien af 8 dages mælkeleverance + 12.000 kr.
- Hvis koncentrationen af antibiotika i prøven overstiger EU's grænseværdi, skal myndighederne orienteres
- Før mejeriet tager en silotank i brug, analyseres mælken som udgangspunkt for antibiotika

METODEN TIL AT FINDE ANTIBIOTIKA ER MEGET EFFEKTIV

1 gram penicillin kan påvises i 1000 tons mælk!
1 tube til patten kan indeholde ca. 0,6 g penicillin

Sikker malkning - undgå medicinrester i mælken

Mærkning

Køerne skal mærkes før behandling:

- Viser en ko tegn på sygdom, skal den altid mærkes
- Mærk altid behandlede goldkøer

Sæt altid bånd på begge bagben:

- Et bånd kan falde af
- Et enkelt bånd kan overses under malkning

I AMS-besætninger skal koeen mærkes med synligt bånd på halen.

Sikker malkning - undgå medicinrester i mælken

Registrering

Ved behandling skal al medicin registreres:

- Arkivér tilbageholdelsessedlerne systematisk
- Opdatér lægemiddeljournalen efter hver behandling

Gør det synligt for alle, at koen er i behandling og ikke må malkes med.

Ved ændringer skal tavlen straks opdateres.

MÅ IKKE MALKES MED!				
Ko nr.	Problem	Behandling 1-4		Tilb.h.mælk
1392	yb HF	2/11	3/11	4 døgn
1344	Efterbyrd	4/11		3 døgn

Ved AMS eller PC Managementprogram:

- Indtast framalkning, så snart det besluttes, at en ko skal undersøges
- Indtast korrekt tilbageholdelsestid for dyr, der behandles med medicin

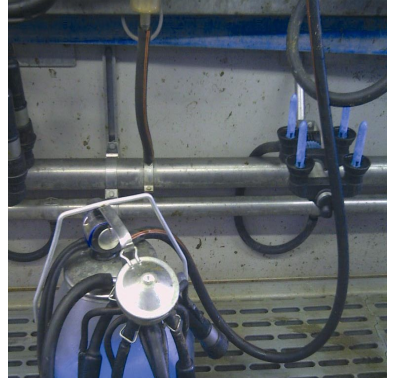

Sikker malkning - undgå medicinrester i mælken

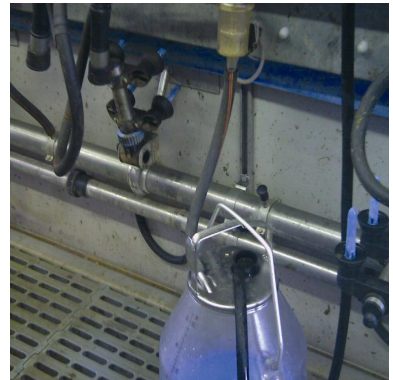
Framalkning

Den bedste metode til framalkning er i separat spand med separat malkesæt og pulsator.

Vakuumsforsyningen til spanden skal altid kobles til pulsatorledningen (aldrig mælkeledningen).

Framalkning i separat spand uden separat malkesæt og pulsator kræver stor omhu, hvis man skal undgå forurening af mælken. Vakuumsforsyning til spanden tilkobles pulsatorledningen (aldrig mælkeledningen). Rengør malkesæt, mælkeslanger og andet udstyr, der har kontakt med mælken, i varmt vand inden fortsat brug. Sæt ikke spandemaskinen til vask før mælkeslangen er taget fra tanken.

Hvis uheldet er ude:

- Kontakt dit mejeri omgående
- Indvejning skal undgås. Opsæt et synligt STOP-skilt på tanken
- Bortskaf kasseret mælk korrekt - i gylletank
- Vask tanken før ibrugtagning

Årsager til uheld med antibiotika i 2006

I 2006 har kvalitetsrådgivere fra Dansk Kvæg interviewet mælkeproducenter, der har haft uheld med antibiotika. Det har givet megen nyttig viden om konkrete årsager til uheld.

Manglende eller mangelfuld rengøring af udstyr, der havde været i kontakt med forurenede mælk, forekom ofte i de undersøgte besætninger. Rengør man ikke udstyret mellem malkning af en behandlet og en ubehandlet ko, er det kun et spørgsmål om tid, før uheldet sker.

Framalkning - især i løsdriftssystemer - skete ofte på en måde, der var i direkte modstrid med anvisningerne i kvalitetsprogrammerne (afsnit 2.3.3). Vakuumbåld må aldrig tages fra mælkeledningen.

Uheld relateret til vikar/afløser sker hyppigst i bindestalde. Det skyldtes oftest dårlig kommunikation eller uheld, f.eks. tab af et benbånd. Uheld kan forebygges ved god to-vejs kommunikation om behandlede køer (både mundtlig og skriftlig) og korrekt mærkning af behandlede køer. Vikaren skal have en fair chance for at gøre sit arbejde ordentligt.

Goldkøer behandlet med antibiotika overses eller glemmes, fordi de ikke er mærkede. Der skete flere uheld med malkning af goldkøer efter sammenløb af dyr. Der skete også uheld, fordi behandlede køer kælvende tidligere end forventet. Også goldkøer skal mærkes !

Indtastningsfejl var den hyppigste årsag til uheld i besætninger med malkerbatter. Indtastning af framalkning skal ske, så snart det besluttes, at en ko skal undersøges.

Forlænget udskillelse af antibiotika i mælk kan forekomme. Tilbageholdelsestiden skal forlænges hos køer, der har fået en høj dosis af medicin, behandlede køer, der er påvirket syge eller køer med lav ydelse. Medicin skal opbevares efter firmaets/dyrlægens anvisninger, ellers kan forlænget udskillelse forekomme.

**DIN LOKALE KVALITETSRÅDGIVER KAN HJÆLPE DIG MED
AT LAVES PROCEDURER FOR "SIKKER MALKNING"**

Her finder du din kvalitetsrådgiver

